

ENTREVISTA A Joaquim Chancho

14-15

Artista

Per Carina Filella

**“Quan mirin la meva obra no vull
que pensin què significa”**

31 Octubre, 2025

Joaquim Chanco

Artista

“Quan mirin la meva obra no vull que pensin què significa”

■ Figura clau de l'abstracció a Catalunya, Chanco, de 82 anys, exposa al castell de Vila-seca les seves obres més significatives

■ Ha iniciat els passos perquè el seu llegat es quedi en museus catalans, sobretot del Camp de Tarragona

Carina Filella

Vila-seca

Té un posat tranquil –més ben dit, reflexiu–, i acompanya el pas amb un bastó, però a l'artista Joaquim Chanco, de 82 anys, una de les figures clau de l'abstracció a Catalunya i amb reconeixement internacional, el nervi li baixa a les mans i pren forma de pinzell. Quedem al castell de Vila-seca, magníficament recuperat com a espai cultural i on, fins al 22 de febrer, presenta –gràcies al conveni amb la Fundació Vila Casas– l'exposició *La pulsio del temps*. El temps i l'espai són justament dos dels conceptes que explora en el seu treball artístic. Un treball, diu, que el pas dels anys no atura.

No se li acaba la corda.

No paro de treballar. Estic ben actiu tot i que, com que físicament no puc treballar en formats grans, estic fent més dibuixos. Això em serveix per reordenar i revisar els dibuixos que vaig fer als anys 70 i 80.

Què sent quan mira l'obra de fa més de cinquanta anys?

Em sento molt satisfet. De totes maneres, soc molt selectiu i estripo molta obra. No soc d'aquells pintors que ho guarden tot, i fins que no ho dono per vàlid passa un temps llarg, perquè el temps és la millor eina per comprovar si l'obra és bona. El temps ho posa tot a lloc.

D'aquí el títol de l'exposició? El temps i l'espai són dos conceptes constants en la seva obra.

Exacte, per això es diu *La pulsio del temps*, perquè és un homenatge al temps. No és un temps de rellotge, és un temps mental. Aquesta exposició recull molt bé el meu treball, perquè quan fas una exposició, la

fas amb una idea, i després resulta que l'espai te'n dona una altra. Sempre ens hem d'adaptar a l'espai, i en funció d'aquest, posem unes obres o unes altres. Aquí, el Bernat Puigdollers, que n'és el comissari, ha fet una feina molt bona. És una exposició molt lleugera visualment, per tal que permeti una contemplació de l'obra i, a partir de la contemplació, l'espectador pensi en el seu temps.

El comissari recorda una frase que sempre diu vostè: “Es pinta amb els peus i es dibuixa amb les mans.” Què vol dir?

Quan pintes, si estàs molt a prop del quadre, no el veus, només en veus un petit fragment.

M'agrada la saviesa de la gent del camp, que diu que les coses s'han de fer quan toquen, no quan vols

Això et fa perdre la visió global i vol dir que has de marxar enreure, 3, 4, 5 metres, fins que el controles totalment, i després tornar endavant per intervenir al quadre en el lloc que creguis que has d'intervenir. És un anar i tornar constant. Per això deia que es pintava amb els peus, pel camí que has de recórrer constantment. El dibuix, en canvi, sempre el feia dret davant d'una taula. És una anècdota.

A la dècada dels 80 va abandonar els tradicionals suports de paret, i es va dedicar a treballar aquests llibres i quaderns. El que en diu “treballs de taula”. Sí. Als anys 80 hi va haver una

època de tres o quatre anys que vaig patir una crisi, tant emocional com pictòrica. Perquè havia treballat molt als anys 70 i suposo que estava esgotat. Aleshores em vaig tancar a l'estudi, va ser com un refugi. I vaig començar a treballar coses molt senzilles, molt petites, que tenia a mà: una llibreteta, un full... A partir d'aquí van anar sorgint tot un munt de llibres i llibretes que després vam anomenar treball de taula, perquè estaven fets precisament a la taula.

Al castell de Vila-seca ara se'n poden veure alguns.

Sí. Van estar exposats per primer cop a la Galeria Ciento de Barcelona. Només hi van ser un sol dia, en dues taules molt grans, sense vidre, sense res. I el públic tenia el desig de poder-los agafar i fullejar-los.

La seva obra de gran format es caracteritza per les formes geomètriques i l'abstracció, lluny de tota realitat. Què l'ha seduït de la geometria?

Em van donar una beca per anar a París, quan vaig acabar d'estudiar, perquè l'aprenentatge d'aquí era molt acadèmic. Pensa que t'estic parlant dels anys 60, amb una repressió franquista tremenda, i no tenies informació de cap tipus. Visualment només tenies les referències dels pintors locals. Quan vaig anar a París em vaig trobar un món nou, amb una dimensió total, on convivien l'art pobre italià amb els minimalistes americans..., hi havia una convivència de maneres de fer molt diverses. Em va aportar molt i, en tornar, vaig començar a treballar només amb una línia, dues línies, tres línies, amb el més simple i senzill que vaig trobar. I vaig anar elaborant un alfabet, si es pot dir així, de treball, que en funció del temps en què ha estat fet és més cons-

L'artista Joaquim Chanco amb una de les pintures que exposa al castell de Vila-seca ■ C.F.

tructiu o menys constructiu, o és més gestual o no tan gestual.

Per això quan va acabar els estudis de belles arts va destruir algunes de les seves obres?

Pensa que a belles arts ens feien pintar el bodegó amb el coure per imitar el model. Quan no tens referències, et dius: “Potser sí que és això.” Ara bé, quan surts fora i veus altres coses, dius que no, que això és de fa cent anys i no d'ara. Volia trencar amb l'acadèmia. Només vaig conservar tres pintures que ara es poden veure a Vila-seca. Són de tres avellaners que hi havia a la masia dels pares de la meva dona, a la Selva del Camp. És de les poques obres que conservo d'aquella època i ara les exposo a la primera sala del castell, com una mena d'introducció; i en una vitrina s'hi pot veure el meu últim treball.

Com que també s'ha dedicat a l'ensenyament de belles arts, què els ha dit als seus alumnes perquè no els passés el mateix? Que la pintura no és un apre-

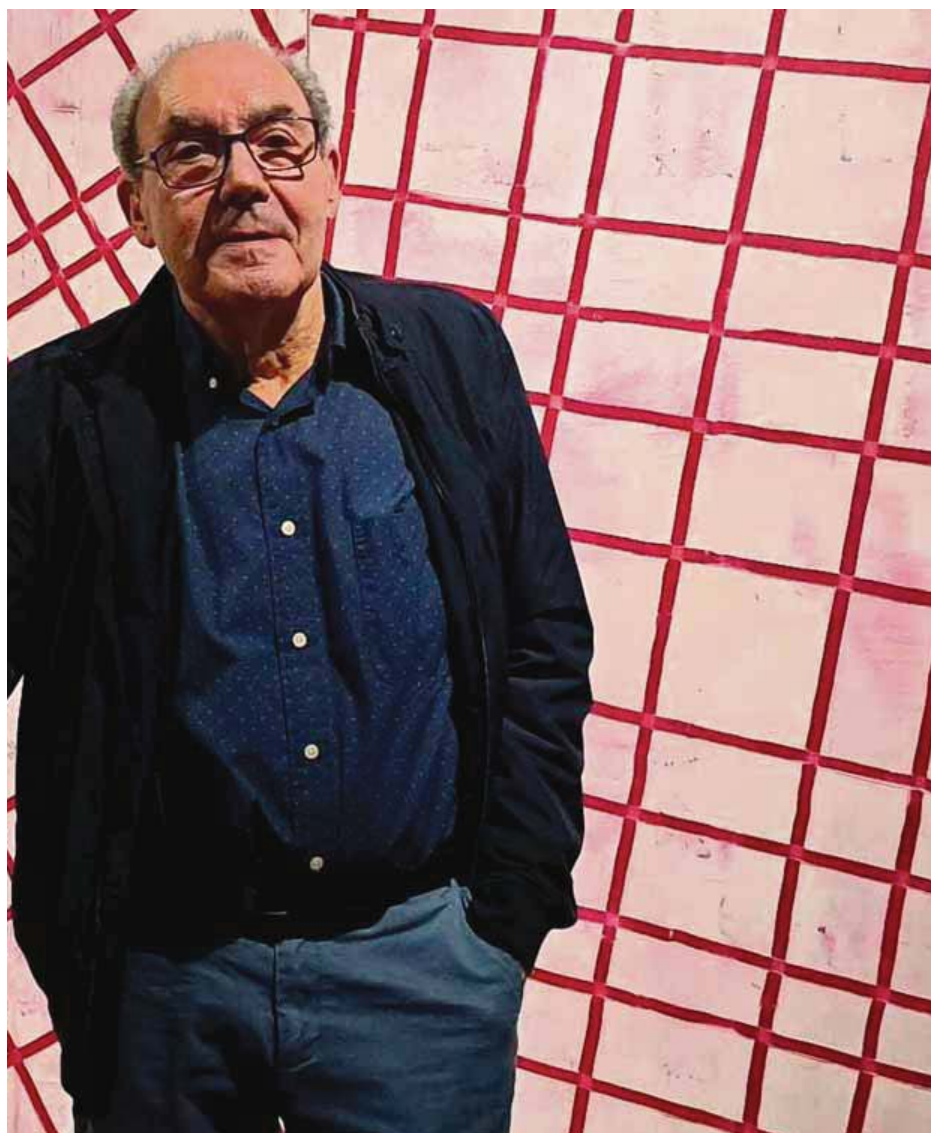
nentatge d'ofici, que la tècnica se la fa un mateix, que un ha d'espavilar-se i veure molta, molta, pintura; que ha de llegir molt i que ha d'estar en contacte amb la realitat i que no pot fugir de la realitat on viu. I que fes el que volgués. I a partir del que començava a fer, és quan anàvem parlant de situacions, de pintura...; no hi havia exercicis sinó que ja era tot entrar dins del món de l'art. El que no vaig voler mai és que els passés el que em va passar a mi.

Diu que a París va descobrir tot un món però mai ha estat subjecte a modes i ha seguit el seu propi camí. Se sent inconformista?

Et diria que sí. He fet una mena de recolliment i sempre he treballat sol a l'estudi. És per la necessitat de trobar-te a tu mateix i de no tenir massa influències, encara que soc un gran visitador de pintura, o sigui, que la pintura és una de les meves devocions, perquè per decidir has de confrontar. I veure grans exposicions em serveix per con-

31 Octubre, 2025

frontar. Aquest conèixer, veure, llegir, escoltar els altres són els referents que et donen les pautes per establir el teu camí.

En un article a aquest diari, la crítica d'art Assumpta Rosés deia que la seva obra fa bona la frase que diu que menys és més.

Aquesta és una frase atribuïda a Mies van der Rohe, sobre la simplicitat en l'arquitectura. A mi l'arquitectura em va interessar des del començament, i coneix bastant bé Le Corbusier i el mateix Mies van der Rohe. Tota aquesta ordenació en funció de l'home és la que jo intento establir amb la pintura i el dibuix.

Va néixer a Riudoms i ha viscut a Barcelona, però ha tingut el seu taller al Pla de Santa Maria, a l'Alt Camp.

Encara tinc l'estudi al Pla de Santa Maria, el que passa és que, com que físicament estic molt limitat i ara visc sol perquè es va morir la meua dona fa un parell o tres d'anys i el meu fill no hi és sempre, no puc mante-

Veure, llegir i escoltar els altres són els referents que et donen les pautes per establir el teu camí

nir l'estudi actiu. Però segueixo treballant i el Pla de Santa Maria és un lloc que per a mi ha estat clau perquè la majoria d'aquesta obra [exposada al castell de Vilaseca] està feta allà. No sé si recordes una triple exposició que vam fer fa uns anys, organitzada per la Diputació de Tarragona, a Valls, a Tarragona i a Riudoms, que es deia *Pintat al Pla*. Hi vaig, al poble, perquè em porta a la memòria records importants, i és un estímul.

Com una inspiració? O no hi creu, en la inspiració?
No hi crec en absolut. És una

Mai no he volgut que als alumnes els passi el que em va passar a mi, i que em va dur a destruir obra

paraula que no forma part del meu món. Un sempre ha d'estar al damunt del que està fent.

Treballar des d'una gran urbs o des d'un poble com el Pla acaba repercutint en l'obra final?

Un cop et tanques a l'estudi ja no saps on ets. I jo tinc l'estudi sense finestres exteriors, no més tinc finestres altes per a la llum. I al taller que tenia a Barcelona, que ja no el tinc perquè no puc pujar les escales, les finestres tenien vidres glaçats per no veure l'exterior. Quan soc a l'estudi no sé on soc. El que passa és que després, quan

El perfil

Seduït per la geometria

A molts dels seus quadres hi veuran trames de línies horitzontals i verticals que se superposen i s'entrecreuen. Són unes obres que es despullen de tota realitat i que han fet de Joaquim Chancho (Riudoms, Baix Camp, 1943) un dels representants destacats de l'anomenada pintura geomètrica i una figura clau de l'abstracció. Quan tenia 19 anys va ingressar a l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona gràcies a la beca Antoni Pedrol Rius que li va concedir el Centre de Lectura de Reus. Després va ampliar estudis a París i, a la tornada, el 1968 va entrar com a professor ajudant a belles arts. Des del 1973 va ser professor titular de pintura de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, d'on el 2002 va ser nomenat catedràtic. La seva carrera ha transcorregut un pèl lluny dels focus i ell mateix reconeix que hi té a veure el fet que no ha portat una vida pública activa: "No és que no sigui sociable, però no faig una gran activitat pública. Hi ha molts artistes que sí que duen una vida pública i d'ostentació però jo sempre hi he estat a la contra; sempre he estat molt introvertit, i això també fa que no sonis tant. I si el nom no sona, la memòria és tan fràgil que ningú no se'n recorda, del que va passar ahir."

surts, el que et dona sentit no és el paisatge visual sinó que és l'ordre, l'ordre de la ciutat; és un ordre que no té res a veure amb el del camp. A mi em va anar molt bé l'ordre del camp i la saviesa de la gent del camp, que diuen que les coses s'han de fer quan toquen, no quan les vols fer. Per exemple, a Barcelona no fa vent. Quan estava a Reus o a Riudoms en feia molt. I per mi cal tornar a recuperar el vent, perquè això et va intervenint a la memòria. El que et queda no és la muntanya, ni el pi, sinó aquest ordre natural que és diferent si vius al Baix Camp que si vius al Pirineu. En el fons, a la meua obra hi ha part d'aquest ordre de la naturalesa.

És considerat un dels màxims representants de la pintura abstracta. Li imposa, aquest reconeixement?

Si pinto no és per tenir reconeixements. Evidentment que els aprecio i em fan sentir bé, però per a mi la raó principal de la pintura no és que em reconeixin, és fer allò que em sembla

que he de fer.

Quan un espectador mira la seva obra, què li agrada que li destaquin?

Que s'assegui al davant, la miri i, sobretot, que no pensi en el que significa, que no pensi que vol dir, si li sembla que és pluja o algun objecte..., que no pensi en la referència externa, sinó que li reboti, que la pintura li faci un efecte rebot.

Que es deixi portar pel sentiment.

Exacte. Sobretot que es deixi portar pel sentiment.

Algun cop ha estat crític amb els museus i diu que estan massa pendents del color polític del moment.

Molt crític. La voluntat política és la que dona la visió i fa que a l'hora de muntar un tipus d'exposició o fer-ne un altre es decanti més cap a un costat més actual o cap a un costat més històric. Jo crec que aquí s'ha descurat una mica la visió històrica. Han passat del modernisme fins a les últimes tendències. I hi ha com un buit entremig, de pintors molt interessants, que no estan representats. El MNAC comença a moure alguna cosa, però no és suficient, perquè hi ha tants pintors que fins ara no hi han estat...

Les galeries supleixen una mica aquest forat?

Quan no hi havia museus, quan no hi havia el Macba, a les galeries se'ls demanava que fessin una mica aquesta feina. Llavors se les criticava si no ho feien. Ara que hi ha uns museus, el MNAC, el Macba, fundacions que fan exposicions..., la galeria crec que fa exposicions molt bones, i sense la pressió que abans tenien de substitució dels centres culturals. També em queixo que quan surts de Barcelona tampoc hi ha centres expositius. N'hi ha molt pocs; és una mancança. Els diners segurament són més necessaris per a coses de tipus social i potser per això es descuida l'art. Es va més cap al populisme, i els populistes són dolents.

Té pensat què en farà de tot el seu llegat artístic?

Ara estem intentant d'ordenar-ho tot amb uns assessors. Ja hem tingut uns primers contactes amb la Generalitat, perquè l'obra estigui en centres de Catalunya i, sobretot, del Baix Camp, l'Alt Camp i el Tarragonès, que són els tres llocs on m'he anat movent. Hi ha molt bones perspectives que es pugui fer realitat.

Ja han concretat els museus?

Als museus del territori, però encara està tot en suspens. Estem intentant fer-ho viable, i de manera institucionalitzada a través de la Generalitat, però s'està estudiant. ■